

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-29>

УДК 330.34

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

INTERNATIONAL TRADE AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY

Тимошенко Марина Вікторівнакандидат технічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0288-9750>**Tymoshenko Maryna**
University of Customs and Finance

Розширення міжнародної торгівлі за останні десятиліття, хоча й принесло економічні та соціальні вигоди по всьому світу, іноді призводило до невдач у подоланні несприятливих соціальних, екологічних та навіть економічних наслідків. Мета дослідження – проаналізувати сучасні проблеми оцінювання та перспективи міжнародної торгівлі як інструменту посилення прогресу у досягненні країною ЦСР. Міжнародна торгівля може принести процвітання, але потенційно також створити негативні соціальні та екологічні наслідки через прямі ефекти (ефект масштабу) і непрямий вплив (підвищена конкуренція, яка створює тиск для зниження витрат виробництва). Економічні та соціальні вигоди від торгівлі детально описані багатьма економістами і є багатозначними.

Ключові слова: міжнародна торгівля, сталий розвиток, Порядок денний ООН до 2030 року, глобальні ланцюги вартості, добровільні стандарти сталого розвитку.

Expansion of international trade in recent decades, while bringing economic and social benefits around the world, has sometimes led to failures to overcome adverse social, environmental and even economic consequences. The purpose of study is to analyze the current problems of evaluation and prospects of international trade as a tool to enhance progress in achieving the SDG. International trade can bring prosperity, but also potentially create negative social and environmental consequences through direct effects (scale effects) and indirect effects (increased competition, which creates pressure reduce production costs). The economic and social benefits of trade have been described in detail by many economists and are significant. These include economic growth through exports, diversification and restructuring of the economy (vertical integration), industrialization, efficient allocation of resources, positive income effects, technological innovation and poverty reduction. Regarding drivers of social and environmental renewal, the author identified 5 factors based on the analysis, namely consumer demand, business-to-business demand for reputation management, civil society pressure (unions and environmental groups), government regulation and cooperation of many stakeholders to address sustainability issues. Social and environmental modernization can take place through the integration of social and environmental considerations into the production process or through vertical integration, ie the transition from, for example, small-scale contract farming to integrated farming, which implements sustainable development practices. GVC play an important role in international trade and are the mechanism by which the VSS disseminates standards. Each has different governance mechanisms and power relations that affect the extent to which sustainability issues, ie economic, environmental and social issues, can be addressed in the value chain. Depending on GVC management, social and environmental standards can be raised or lowered throughout the value chain.

Keywords: international trade, sustainable development, UN Agenda 2030, global value chains, voluntary standards of sustainable development.

Постановка проблеми. Порядок денний Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку до 2030 року є найважливішим і всеосяжним глобальним планом сталого розвитку на наступне десятиліття. Вона відома своїм далекосяжним і амбітним баченням з 17 цілями

сталого розвитку (ЦУР) і 169 цілями, які включені в так званий «універсальний політичний порядок денний». Порядок денний знаменує собою новий підхід у моделі управління Організацією Об'єднаних Націй, оскільки вона розвивається та охоплює «управління через цілі»,

спираючись на підхід, використаний у Цілях розвитку тисячоліття (ЦРТ). ЦУР необхідно досягати за допомогою різних політичних підходів та інструментів. У Порядку денному на 2015 рік, і особливо в ЦУР 17, міжнародна торгівля виділяється як ключовий інструмент політики, що сприяє досягненню всіх інших ЦУР. Порядок денний сталого розвитку до 2030 року визначає міжнародну торгівлю як «двигун для інклюзивного економічного зростання та скорочення бідності, сприяє сприянню сталому розвитку» [15].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження багатьох зарубіжних науковців та міжнародних професійних та політичних організацій присвячені дослідженню питань міжнародної торгівлі та її внеску у досягнення ЦСР, визначених порядком денним ООН до 2030 року, зокрема: ЮНКТАД, ОЕСР [2], COT, Naegele H. [1], Ponte S. [3], Shahid A., Dogan E., Chen F. [4], Starobin S. [5], Rymarczyk J. [6], Wenxuan T., Gu S., Chi C., Duan Y. [16] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для того, щоб торгівля стала «стійким двигуном», один підхід, який, здається, все частіше використовується, – це інтернаціоналізація соціальних, економічних та екологічних проблем у міжнародній торгівлі. Це можна зробити багатьма різними засобами та політичними інструментами та інструментами. У цьому звіті ми зосереджуємось на конкретному інструменті, а саме на добровільних стандартах стійкості (Voluntary Sustainability Standards, VSS), які включають схеми сертифікації, програми маркування та приватні стандарти. Протягом останніх трьох десятиліть VSS стали важливим транснаціональним інструментом управління та мають на меті зробити глобальні ланцюги створення вартості, від виробника до споживача, більш стійкими, беручи до уваги соціальні та екологічні вимоги у виробничому процесі. VSS також часто пов'язує країни, що розвиваються (де базується багато виробників) з розвиненими країнами [12].

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати сучасні проблеми оцінювання та перспективи міжнародної торгівлі як інструменту посилення прогресу у досягненні країною ЦСР.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість глобальних ланцюгів вартості (Global Value Chains, GVC) для міжнародної торгівлі загальноновизнана. Справді, за останні десятиліття характер міжнародної торгівлі змінився. Постійне зниження витрат

на торгівлю, інформацію та телекомунікації дозволило фірмам географічно розділити свої «виробничі лінії», розробляючи міжнародні ланцюги постачання, які розподіляють різні частини виробничого процесу для фірм у різних країнах. Саме завдяки глобальним ланцюгам створення вартості VSS може поширювати соціальні та екологічні стандарти по всьому світу. У цьому розділі ми спочатку розглянемо важливість та актуальність GVC для міжнародної торгівлі. Завдяки розвитку глобальних ланцюгів поставок або створення вартості, міжнародна торгівля швидко розширилася після 1990 року. Сьогодні близько 70 відсотків міжнародної торгівлі охоплює глобальні ланцюги створення вартості, де частини та компоненти обмінюються між країнами, перш ніж включатися в кінцеву продукцію [8]. GVC можуть полегшити країнам диверсифікацію від первинних продуктів до виробництва та послуг, а також можуть покращити їхню здатність використовувати свої порівняльні переваги. Торгівля GVC має дві особливості, які відрізняють її від традиційної торгівлі: гіперспеціалізація та міцні відносини між фірмою. Ці особливості дозволяють фірмам підвищувати продуктивність і дохід, роблячи торгівлю GVC більш потужною, ніж традиційна торгівля, у підтримці зростання та скорочення бідності [9].

Коли справа доходить до вимірювання участі в GVC, традиційний підхід полягає в розгляді двосторонньої торгівлі проміжними продуктами. Торгівля проміжними продуктами є ключовою характеристикою діяльності ланцюга створення вартості та має значні переваги щодо доступності даних та деталізації. Проміжні продукти становлять майже половину світової торгівлі товарами і продовжували складати основну частину світової торгівлі в 2018 році (близько 8,3 трлн доларів США в 2018 році), при цьому споживчі товари становили близько чверті (4,8 трлн доларів США в 2018 році). Основними детермінантами участі в GVC є структурні характеристики країн. Проте політика також може відігравати значну роль. Останній звіт про світовий розвиток (2020) вказує, що участь у GVC визначається такими принципами, як наявність факторів, розмір ринку, географія та якість інституцій. Тим не менш, тривають дебати щодо масштабів і бажаності інтеграції в регіональні та глобальні ланцюги створення вартості та переваг, пов'язаних із більш широкою участю країн, що розвиваються. Наприклад, COT розглядала наслідки інтеграції

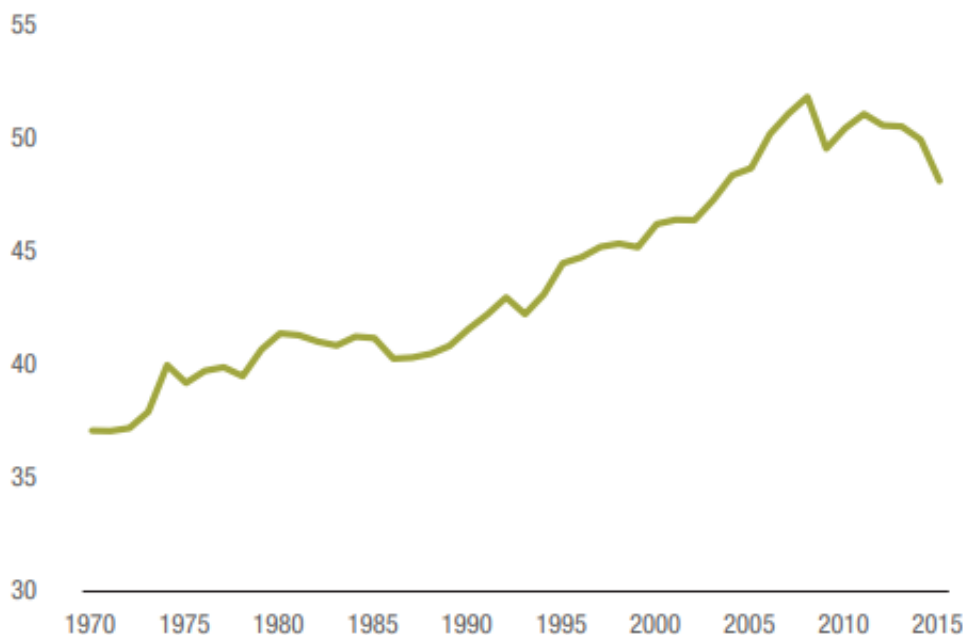

Рис. 1. Частка GVC в міжнародній глобальній торгівлі за 1970–2015 рр.

Джерело: [10]

GVC для працівників у країнах, що розвиваються, з точки зору робочих місць і заробітної плати, сектора зайнятості та навичок. Виявлено, що створення робочих місць і збільшення заробітної плати за рахунок більшої участі в ГЦС були упереджені до більш кваліфікованих працівників у країнах, що розвиваються, що контрастує з прогнозами теорії торгівлі. Крім того, ЮНКТАД визначила декілька факторів, які показують, як торгівля сприяла зменшенню нерівності між країнами та збільшенню нерівності всередині країни. Більше того, розглядаючи економічні втрати від екологічної шкоди та соціальних викривлень, які могли бути спричинені GVC, можна сказати, що інтеграція в GVC не неминуче призведе до загального економічного оновлення [11].

Міжнародна торгівля може принести процвітання, але потенційно також створити негативні соціальні та екологічні наслідки через прямі ефекти (ефект масштабу) і непрямий вплив (підвищена конкуренція, яка створює тиск для зниження витрат виробництва). Економічні та соціальні вигоди від торгівлі детально описані багатьма економістами і є багатозначними. Вони включають економічне зростання за рахунок експорту, диверсифікацію та реструктуризацію економіки (вертикальна інтеграція), індустріалізацію, ефективний розподіл ресурсів, позитивний ефект доходу, технологічні інновації та подолання бідності. Деякі експерти також визначили нее-

кономічні переваги торгівлі для миру та демократичних інститутів. Крім того, зв'язку між торгівлею, економічним розвитком і демократією приділено значну увагу науковців [5]. Вплив торгівлі на соціальний та екологічний захист вже давно визнається у звітах про політику та науковій літературі. Наприклад, Міжнародна організація праці була створена в 1919 році для вироблення міжнародних норм з низки питань, пов'язаних з працею, щоб запобігти глобальній гонці за низькими правами праці в світі, де спостерігається посилення міжнародної конкуренції та торгівлі. Виникли побоювання, що збільшення торгівлі та інвестицій може призвести до погіршення трудових прав, таких як робочий час, безпека працівників, заробітна плата тощо. Побоювання полягали в тому, що позитивні наслідки торгівлі (більше економічного зростання) будуть компенсовані негативні соціальні наслідки [7]. Страх використовувати (знижувати чи не застосовувати) соціальні стандарти для досягнення конкурентних переваг також обговорювала Світова комісія із соціального виміру глобалізації, яка заявила, що «жодна країна не повинна досягати або підтримувати порівняльні переваги, засновані на незнанні чи навмисних порушеннях, основні трудові норми». Аналогічно висловлювалися занепокоєння щодо впливу міжнародної торгівлі на забруднення навколишнього середовища та охорону природних ресурсів. Наприклад, за даними Глобального

екологічного фонду (GEF), три широко торгуються товари (соя, яловичина і пальмова олія) відповідають за майже 80% вирубки тропічних лісів у всьому світі і за 12% викидів парникових газів у всьому світі [3].

Як зазначалося, GVC відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі та є механізмом, за допомогою якого VSS розповсюджує стандарти. Ці GVC мають різні форми. Кожна з них має різні механізми управління та відносини влади, які впливають на ступінь, до якого проблеми стійкості, тобто економічні, екологічні та соціальні питання, можуть бути вирішені в ланцюжку створення вартості. Залежно від керівництва GVC соціальні та екологічні стандарти можуть бути підвищені або знижені протягом усього ланцюга створення вартості. Соціальна та екологічна модернізація може відбуватися різним ступенем, ініційована різними рушійними силами та відбуватися різними шляхами. Щодо підвищення ступенів можна проводити поверхневим або неглибоким способом або вбудованим способом. Перше стосується практики, в якій провідні фірми вимагають лише мінімальних коригувань до існуючих соціальних та екологічних стандартів. Останнє відноситься до видів взаємодії між провідними фірмами та іншими фірмами у глобальному ланцюжку створення вартості, які дійсно мають на меті зробити можливим перехід до сталого розвитку. Щодо драйверів соціального та екологічного оновлення. Експерти виділяють 5 факторів, а саме споживчий попит, попит від бізнесу до бізнесу на управління репутацією, тиск громадянського суспільства (спілки та екологічні групи), державне регулювання та співпраця багатьох зацікавлених сторін для вирішення проблем стійкості. Нарешті про шляхи. Соціальна та екологічна модернізація може відбуватися шляхом інтеграції соціальних та екологічних міркувань у виробничий процес або через вертикальну інтеграцію, тобто перехід від, наприклад, дрібного фермерського господарства за контрактом до комплексного землеробства, яке впроваджує практики сталого розвитку [5].

Чи відбудеться соціальна та екологічна модернізація в ланцюгах створення вартості, залежить від системи управління в ланцюжку створення вартості та позиції найпотужніших фірм у ланцюжку вартості. У ланцюгах створення вартості товарів, орієнтованих на покупців, у яких домінують західні бренди або великі роздрібні торговці, ймовірність модернізації зростає. Великі роздрібні тор-

говці або сильні бренди часто можуть визначати вимоги до стійкості нижче за ланцюжком створення вартості. Якщо цим суб'єктам, що виходять нагору, вимагатимуть більш жорстких зобов'язань щодо стійкості, це відіграватиметься нижче за ланцюжком створення вартості аж до виробників. Враховуючи відносну важливість західних роздрібних торговців, які приділяють турботам про стійкість і так звану «революцію супермаркетів», коли більшість продуктів продається через супермаркети, що дасть їм більшу владу в ланцюгах створення вартості, це може вплинути на прийняття стандартів стійкості [1]. Однак є також деякі докази того, що посередники в ланцюжку створення вартості стають все більш потужними і змінюють баланс сил у ланцюгах створення вартості двома способами. Деякі постачальники в деяких країнах, що розвиваються, мають спеціалізовані навички та ноу-хау і мають розвинені ринкові ніші, в яких вони домінують. «Західним» ритейлерам нелегко перейти до інших постачальників. У цьому контексті вони повинні обговорити умови співпраці, включаючи врахування проблем стійкості, замість того, щоб їх обговорювати. По-друге, деякі з цих фірм вирости настільки швидко, збільшивши кількість своїх клієнтів (часто великі бренди), що більше не залежать від одного бренду чи роздрібною продавця. Обидві динаміки збільшують переговорну спроможність цих фірм у ланцюжку створення вартості, іноді здійснюючи понижуючий тиск на проблеми стійкості. Крім того, короткострокове володіння та мобільність фабрик у ланцюгах створення вартості також можуть вплинути на міркування стійкості в ланцюгах створення вартості. У кількох виробничих галузях фабрики або капітал, який їх утримує, дуже мобільні та постійно шукають місця з найнижчими витратами на ресурси, тобто з низькими соціальними та екологічними стандартами. Однак слід зазначити, що ця динаміка переміщення не завжди підтверджується доказами, і є кілька протилежних прикладів. Основна проблема соціальної та екологічної модернізації стосується досягнення вимог стійкості в ланцюжку створення вартості або ступеня проникнення в ланцюг створення вартості. Іноді виробники в країнах, що розвиваються, є постачальниками другого/третього рівня, що ускладнює доступ до них [2].

Криза COVID-19 призвела до колапсу світової торгівлі та збою в роботі багатьох GVC. Загальнонаціональні карантини через поширення COVID-19 змусили розвинені країни

та країни, що розвиваються, зупинити свою економіку. Більше того, COVID-19 посилив глибокі недоліки у функціонуванні глобальних ланцюгів вартості (GVC) і показав крихкість моделі, що характеризується високою взаємозалежністю між провідними фірмами та постачальниками, розташованими на кількох континентах. У дослідженні COT було проведено аналіз причин змін GVC в результаті COVID-19 як з позитивного, так і з нормативного боку. Зроблено три основні висновки [10]. По-перше, пандемія COVID-19 може сприяти диверсифікації джерел постачання, масштаби яких будуть відрізнятися в залежності від сектора залежно від витрат на реорганізацію ланцюга створення вартості. По-друге, пандемія призвела до підвищеної уваги до забезпечення товарами першої необхідності в кризових ситуаціях, і аналіз робить висновок, що для досягнення цієї мети перевагу слід віддавати глобальному співробітництву перед національною політикою, як-от обмеження внутрішнього виробництва та експорту. По-третє, найбільшим ризиком для глобальної економіки після пандемії є відхід від відкритої, недискримінаційної торгової політики, що поставило б під загрозу великі переваги режимів відкритої торгівлі в нинішній глобальній економіці, що характеризується економією від масштабу, поширенням інновацій. Більшість аналітиків сходяться на думці, що нинішня пандемія посилить тенденції переміщення та переміщення. І те й інше може дозволити гнучко пристосуватися до зміни попиту та пом'якшити ризики фірм у разі зовнішніх шоків. У такому складному та швидко мінливому середовищі країни, що розвиваються, повинні зосередити свої зусилля на більшій диверсифікації, зміцненні регіональних ланцюжків створення вартості та посиленні державного регулювання [10].

Добровільні стандарти сталого розвитку (VSS) мають на меті забезпечити відповідність продуктів і виробничих процесів набору соціальних та екологічних вимог на основі трьох окремих кроків. По-перше, VSS інтегрує елементи існуючих міжнародних правил та угод у власні правила, стандарти та процедури [12]. Багато VSS починають з розробки загальної місії та набору принципів, на яких вони базуються. Ці принципи часто посиляються на міжнародні угоди та конвенції. Ці конвенції та угоди є відправною точкою для розробки більш точних стандартів. По-друге, VSS перекладає міжнародні норми та принципи в конкретні стандарти та еталони, що

робить можливим оцінку відповідності. Часто ініціативи VSS починаються з визначення загальних принципів і делегують формулювання конкретних стандартів робочим групам або комітетам, які можуть враховувати місцеві умови. Така операціоналізація міжнародних конвенцій у вимірювані стандарти часто є дуже точною і дозволяє оцінити відповідність цим стандартам. По-третє, VSS запровадила системи для оцінки відповідності стандартам та контролю постійної відповідності стандартам. Оцінку відповідності часто проводять акредитовані треті органи (органи з сертифікації) [14]. Початкова оцінка відповідності VSS здійснюється за допомогою системи, заснованої на розробці планів управління, що визначають, як відповідність стандартам буде досягнута заявником сертифіката, і контролю за виконанням цих планів незалежними сертифікаторами. Це робиться в п'ять кроків:

- перший етап, заявник запрошує інспектора, який проводить попередній аудит або техніко-економічне обґрунтування щодо того, чи може суб'єкт, що розглядається, бути сертифікованим;

- другий крок, проводиться аудит, який оцінює поточну практику управління відповідно до стандартів і критеріїв. Цей аудит також може містити детальні запити на коригувальні дії (CAR), які необхідні для отримання сертифікації;

- крок третій передбачає здійснення коригуючих дій та оцінку аудиту з боку заявника;

- четвертий крок – це новий аудит, який часто містить більше коригуючих дій, які необхідно впровадити;

- п'ятий крок завершує процес врученням сертифіката. Перші сертифікати можуть мати термін дії лише один рік, який згодом можна поновлювати на кілька років [12].

Після сертифікації відповідність стандартам оцінюється шляхом моніторингу, який часто базується на аудитах (органами сертифікації) та системах подання скарг. Моніторинг та аудит передаються професійним акредитованим організаціям і компаніям. Ці монітори працюють за стандартизованими процедурами, які включають аналіз документів та відвідування об'єктів на основі опитувань та контрольних списків.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що роль міжнародної торгівлі в сучасному глобалізованому світі посилюється також і тим, що міжнародна торгівля робить свій внесок у досягнення сталого розвитку країн, особливо із економікою, що розвивається. Зазначено,

систему, яка передбачає систему з декількох кроків, де обов'язковим є аудит, та оцінка, і після проведення додаткового аудиторського контролю, що передує врученню сертифікату.

Міжнародна торгівля може принести процвітання, але потенційно також створити негативні соціальні та екологічні наслідки через прямі ефекти (ефект масштабу) і непрямий вплив (підвищена конкуренція, яка створює

тиск для зниження витрат виробництва). Економічні та соціальні вигоди від торгівлі детально описані багатьма економістами і є багатозначними. У той самий час, подальшим напрямом для досліджень у цій сфері може слугувати організаційно-методичне забезпечення стандартизації підходів до оцінки глобальних ланцюгів постачання та створеної в їх межах доданої вартості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Naegele H. (2020) Where does the Fair Trade money go? How much consumers pay extra for Fair Trade coffee and how this value is split along the value chain. *World Development*. 133.
2. OECD (2020) Trade policy implications of global value chains. URL: <https://www.oecd.org/trade/topics/global-value-chains-and-trade/#:~:text=In%20reality%2C%20about%2070%25%20of,consumers%20all%20over%20the%20world> (дата звернення: 06.06.2022).
3. Ponte S. (2019) *Business, Power and Sustainability in a World of Global Value Chains: A History of Power, Politics and Profit*. Chicago : Zed Books Ltd.
4. Shahid A., Dogan E., Chen F. (2021) International trade and environmental performance in top ten-emitters countries: The role of eco-innovation and renewable energy consumption. *Sustainable Development*. Volume 29. Issue 2. P. 378–387.
5. Starobin S. (2021) Credibility beyond compliance: uncertified smallholders in sustainable food systems. *Ecological Economics*. 180.
6. Rymarczyk J. (2021) The impact of industrial revolution 4.0 on international trade. *Entrepreneurial Business and Economics Review*. Issue 9. No 1. P. 105–117.
7. UNCTAD (2016) *Trading into Sustainable Development: Trade, Market Access, and the Sustainable Development Goals, Developing Countries in International Trade Studies* (United Nations Publication ISSN 1817-1214. New York and Geneva).
8. UNCTAD (2018) *The Least Developed Countries Report 2018: Entrepreneurship for Structural Transformation – Beyond Business as Usual* (United Nations publication. Sales No. E.18.II.D.6. New York and Geneva).
9. UNCTAD (2019b) *Trade Policies for Compating Inequality* (United Nations Publication Sales No. E.19.II.D.21 Geneva).
10. UNCTAD (2020) *Better Trade for Sustainable Development: The role of voluntary sustainability standards*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2021d2_en.pdf (дата звернення: 06.06.2022).
11. UNCTAD, OECD, WTO (2013) *Implications of global value chains for trade, investment, development and jobs*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/unctad_oecd_wto_2013d1_en.pdf (дата звернення: 06.06.2022).
12. UNFSS (2016) *Meeting Sustainability Goals. Voluntary sustainability standards and the role of the government*. Geneva : United Nations Forum on Sustainability Standards. URL: https://unfss.files.wordpress.com/2016/09/final_unfss-report_28092016.pdf (дата звернення: 06.06.2022).
13. UNFSS (2018) *Voluntary Sustainability Standards, Trade and Sustainable Development*. Geneva : United Nations Forum on Sustainability Standards.
14. UNFSS (2020) *Scaling up VSS through Sustainable Public Procurement and Trade Policy*. Geneva : United Nations Forum on Sustainability Standards.
15. United Nations General Assembly, *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, 21 October 2015, A/RES/70/1. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1andLang=E (дата звернення: 06.06.2022).
16. Wenxuan T., Gu S., Chi C., Duan Y. (2022) Trade Law Needs to Be Better Incorporated into the UN Sustainable Development Goals. *Proceedings of the 2021 International Conference on Social Development and Media Communication*, pp. 521–527.

REFERENCES:

1. Naegele, H. (2020) Where does the Fair Trade money go? How much consumers pay extra for Fair Trade coffee and how this value is split along the value chain. *World Development*, 133.

2. OECD (2020) Trade policy implications of global value chains. Available at: <https://www.oecd.org/trade/topics/global-value-chains-and-trade/#:~:text=In%20reality%2C%20about%2070%25%20of,consumers%20all%20over%20the%20world> (accessed 06 June 2022).
3. Ponte, S. (2019) Business, Power and Sustainability in a World of Global Value Chains: A History of Power, Politics and Profit. Chicago: Zed Books Ltd.
4. Shahid, A., Dogan, E., Chen, F. (2021) International trade and environmental performance in top ten-emitters countries: The role of eco-innovation and renewable energy consumption. *Sustainable Development*, vol. 29, issue 2, pp. 378–387.
5. Starobin, S. (2021) Credibility beyond compliance: uncertified smallholders in sustainable food systems. *Ecological Economics*, 180.
6. Rymarczyk, J. (2021) The impact of industrial revolution 4.0 on international trade. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, issue 9, no. 1, pp. 105–117.
7. UNCTAD (2016) Trading into Sustainable Development: Trade, Market Access, and the Sustainable Development Goals, Developing Countries in International Trade Studies (United Nations Publication ISSN 1817-1214. New York and Geneva).
8. UNCTAD (2018) The Least Developed Countries Report 2018: Entrepreneurship for Structural Transformation – Beyond Business as Usual (United Nations publication. Sales No. E.18.II.D.6. New York and Geneva) .
9. UNCTAD (2019b) Trade Policies for Compating Inequality (United Nations Publication Sales No. E.19.II.D.21 Geneva).
10. UNCTAD (2020) Better Trade for Sustainable Development: The role of voluntary sustainability standards. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2021d2_en.pdf (accessed 06 June 2022).
11. UNCTAD, OECD, WTO (2013) Implications of global value chains for trade, investment, development and jobs. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/unctad_oecd_wto_2013d1_en.pdf (accessed 06 June 2022).
12. UNFSS (2016) Meeting Sustainability Goals. Voluntary sustainability standards and the role of the government. Geneva: United Nations Forum on Sustainability Standards. Available at: https://unfss.files.wordpress.com/2016/09/final_unfss-report_28092016.pdf (accessed 06 June 2022).
13. UNFSS (2018) Voluntary Sustainability Standards, Trade and Sustainable Development. Geneva: United Nations Forum on Sustainability Standards.
14. UNFSS (2020) Scaling up VSS through Sustainable Public Procurement and Trade Policy. Geneva: United Nations Forum on Sustainability Standards.
15. United Nations General Assembly, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, 21 October 2015, A/RES/70/1. Available at: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1and-Lang=E (accessed 06 June 2022).
16. Wenxuan, T., Gu, S., Chi, C., Duan, Y. (2022) Trade Law Needs to Be Better Incorporated into the UN Sustainable Development Goals. Proceedings of the 2021 International Conference on Social Development and Media Communication, pp. 521–527.